

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/6488

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1262

08 Haziran 2012

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-6488)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi:** a) TBMM Başkanlığının 02.05.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.104023 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 09.05.2012 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1274/2082 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Atilla KART'ın, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/6488 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, TPAO Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği : Bilgi :
TBMM Başkanlığı Başkanlık

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATILLA KART'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6488)

Soru 1:

Hükümet, Ülkemiz için önemli ve kritik konularda çoğu zaman "iş işten geçtikten sonra" hamaset üzerine tepkiler ortaya koymaktadır. Bu sebeple, Türkiye'nin çıkarları hakkıyla korunamamakta, hakları ihlal edilmektedir. Türkiye, uluslararası alanda saygınlığını ve etkinliğini kaybetmektedir. Telifisi mümkün olmayacak zararlara uğramaktadır. Bunun son örneklerinden birisi Güney Kıbrıs Rum Kesiminin, Doğu Akdeniz'de "Petrol Araması" faaliyetinde yaşanmıştır. Güney Kıbrıs Rum Kesimi, 2003-2004'lü yıllardan itibaren Mısır, İsrail ve Lübnan ile anlaşmalar yapmış ve olayı uluslararası ihale aşamasına getirmiştir. 7-8 yıl boyunca bu gelişmeleri seyreden, olaya müdahale etmeyen, hiçbir tepki vermeyen Hükümet; pek çok olayda olduğu gibi yine iş işten geçtikten sonra hamaset yolunu seçmiş, "Rum Kesiminin Arama Yapmasına İzin Vermeyeceğiz" demiş, Piri Reis Gemisini Akdeniz'e göndermiştir. Gemi, hiçbir ciddi faaliyet göstermeden birkaç gün sonra geri dönmüştür.

Türkiye'nin çıkarları ihlâl edildiği gibi, ulusal saygınlığı ve etkinliği de bu gelişmeler sonucunda ciddi zarar görmüştür. ABD kaynaklı sermaye gruplarının devreye girmesiyle birlikte Hükümetin bu konuda "tam bir suskunluğa" gömüldüğü görülmektedir. Böyle bir olay yokmuşçasına sessiz ve tepkisiz kalan bir Hükümet kimliğiyle karşı karşıyayız. Türkiye adına vahim olduğu kadar kaygı verici gelişmeler yaşanmaktadır. Güney Kıbrıs Rum Kesimi, bölgede mevcut ilişkilerini işin içine Azerbaycan'ı da katarak daha da güçlü hale getirmiştir. Tüm bu gelişmeler yaşanırken, Dışişleri Bakanlığının hiçbir politika üretmediği görülmektedir. Bu bilgi ve değerlendirmeler ışığında;

-Güney Kıbrıs Rum Kesiminin Doğu Akdeniz'de petrol ve doğal gaz aramasıyla ilgili gelişmeler, bu gelişmelere karşı Türkiye'nin geliştirdiği politikalar nedir? Türkiye bu süreci izlemekle geçiştirmek mi istemektedir? Böyle bir tablo, Türkiye'nin ulusal çıkarlarıyla ve Hükümet etme sorumluluğuyla bağdaşır mı? Böyle bir tablo, emperyal güçlere teslim olmak anlamına gelmez mi? 7-8 yıl boyunca bu gelişmeleri neden seyrettiniz?

Cevap 1:

Söz konusu bölgedeki tüm çalışmalar Dışişleri Bakanlığının koordinasyonunda, Bakanlığımız Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ve TPAO Genel Müdürlüğünün katılımıyla yürütülmektedir. Bölgedeki gelişmeler uzunca süreden beri Devletimizin ilgili kurum ve kuruluşlarınca yakın takip edilmekte olup; Güney Kıbrıs Rum Yönetimi(GKRY)'nin sondaja başlamasının ardından 21.09.2011'de ülkemiz KKTC ile "Kıta Sahaneliği Sınırlandırma Anlaşması"nı imzalamış ve sismik arama gemisi Piri Reis çalışmalarına başlamıştır. Aramaların 3. ayağını oluşturacak çalışmalar için yeni bir geminin kiralanması ya da satın alınması çalışmalarına ivedi olarak başlanmıştır.

Ülkemizin her geçen gün daha büyük ölçüde ihtiyaç duyduğu en önemli kaynaklardan birisi olan petrol ve doğalgazın öncelikle yerli kaynaklarımızdan sağlanması amacıyla arama faaliyetlerine ağırlık verilmiş olup 2023 yılına kadar tüm Türkiye'nin aranması hedeflenmiştir. Bu hedefe ulaşmak amacı ile Bakanlığımız İlgili Kuruluşu TPAO Genel Müdürlüğü, önceki yıllarda olduğu gibi 2012 yılında da hidrokarbon varlığı ispat edilmiş bölgelerin yanı sıra henüz yeterince aranmamış yörelerde ve özellikle denizlerde yoğun bir çalışma içerisine girmiştir. TPAO, yoğun arama faaliyetleriyle, yatırımlarına hız kazandırmış ve son yıllarda büyük bir yatırım hamlesi gerçekleştirmiştir.

TPAO Genel Müdürlüğü, Doğu Akdeniz olarak tanımlanan coğrafik bölgenin kara ve deniz alanlarındaki hidrokarbon arama çalışmalarını uzun yıllardan beri sürdürmektedir. Özellikle, 2007 yılından itibaren, Akdeniz deniz alanının hidrokarbon potansiyelini ortaya koymak ve ülke ekonomisine kazandırmak amacıyla deniz alanlarındaki sondaj öncesi yatırım faaliyetlerini artırmış ve buna ciddi bir bütçe ayırmıştır. Bu kapsamda, 2007 yılında, Antalya Körfezi'nin devamı olan alanda, Türkiye anakarası ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında 5.134 km ve Mersin körfezinde ise 1.120 km 2B sismik data toplanmıştır. 2008 yılında ise Antalya körfezinde 4.000 km, Mersin körfezinde ise 1.476 km 2B sismik data toplanmıştır.

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATILLA KART'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6488)**

Toplanan verilerin değerlendirilmesi ve yorumlanması sonrası bölgede belirlenen lead alanlarını daha detaylı tariflemek için 3B sismik veriye ihtiyaç duyulmuş ve bu kapsamda 2010 yılında 1.010 km² 3B sismik veri toplanmıştır. Bugüne kadar bölgede yürütülen çalışmalar göstermiştir ki Antalya Körfezi deniz alanlarında yer alan tuz üstü ve tuz altı yapıları ekonomik anlamda ciddi hidrokarbon rezervleri barındırmaktadır. Bu nedenle, bir taraftan bölgede en kısa sürede sondajlı arama faaliyetlerini başlatmak, diğer taraftan da bölgedeki sismik data yoğunluğunu derin deniz alanlarındaki tuz altı yapılarına taşımak üzere yeni çalışma programları hazırlanmıştır. 2011 yılında bölgede TPAO'nun sahip olduğu ruhsat alanları içerisinde 1.573 km² 3B sismik, 4.105 km 2B sismik data toplanmış olup söz konusu dataların yorumlanabilir aşamaya gelmesi için proses işlemleri devam etmektedir. Ayrıca, Doğu Akdeniz'de risk paylaşımını hedefleyerek yabancı şirketler ile ortak arama çalışmaları başlatılmış olup bu kapsamda, Antalya Körfezinde TPAO ile Shell Firması arasında 23 Kasım 2011 tarihinde, Akdeniz Bölgesi Antalya deniz alanlarındaki 3 arama ruhsat alanını kapsayan bir ortak arama ve üretim anlaşması imzalanmıştır. Bu ortaklık anlaşması kapsamında çalışmalar sürdürülmektedir.

Mersin ve İskenderun Körfezlerinde ise TPAO'nun değerlendirme çalışmaları devam etmekte olup bu kapsamda, 2012 yılında İskenderun Körfezinde en az bir arama kuyusu açılarak bölgede sondajlı arama faaliyetlerinin devam ettirilmesi planlanmaktadır. Bu bağlamda, Mersin-İskenderun Basenleri deniz alanlarında 15.01.2012-05.04.2012 tarihleri arasında farm-out çalışması gerçekleştirilmiştir. Söz konusu, bu çalışmaya toplam 12 adet yerli ve yabancı petrol şirketi katılmıştır. Bugün itibari ile katılım sağlayan şirketlerin teknik değerlendirme çalışmaları ve sonrasında da basenlere yönelik teklifleri beklenmektedir.

TPAO ile KKTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığı arasında, 11 Kasım 2011 tarihinde, KKTC'nin kara ve deniz alanlarında sahip olduğu ruhsat alanlarını kapsayan bir "Petrol Sahası Hizmetleri ve Üretim Paylaşımı Sözleşmesi" imzalanmıştır. Bu anlaşma ile 7'si deniz, 1 tanesi de kara alanında olmak üzere toplam 8 ruhsat TPAO'ya tahsis edilmiştir. Bu kapsamda, derinliği 3.000+/-250 m. olacak şekilde Türkyurdu-1 Arama Kuyusunun açılması programlanmış ve 26.04.2012 tarihinde sondaj faaliyetlerine başlanmıştır. TPAO, Doğu Akdeniz coğrafyası offshore alanlarında kendi sismik gemisi ile gerek kendi ruhsat alanlarında, gerekse KKTC ortaklığı kapsamında sahip olduğu ruhsat alanlarında 2012-2015 yılları arasında 6.700 km² 3B ve 14.530 km 2B sismik data toplamayı planlamıştır.

Yukarıda kısa bir özeti verilen açıklamalardan da görüleceği üzere önergenin açıklama ve soru bölümünde yer alan iddialar gerçeği yansıtmamaktadır. Uygulanması gereken strateji ve politikalar zamanında uygulanmakta ve bu konularda Hükümetimiz ve Bakanlığımızca azami hassasiyet gösterilmektedir.

Soru 2:

Piri Reis Gemisinin durumu nedir?

Cevap 2:

Koca Piri Reis Gemisi söz konusu çalışmasını 26.09.2011-03.10.2011 ve 14.10.2011-01.11.2011 tarihleri arasında kapsayan iki dönem halinde gerçekleştirmiştir. Yürütülen bu çalışma ile ilgili ruhsat alanında toplam 3.679 km 2B sismik data toplanmıştır. Sismik çalışmaların üç önemli aşaması bulunmakta olup birinci aşama doğrudan sahada yürütülen bir faaliyet olan sismik veri toplama çalışmasıdır. İkinci aşama, toplanan sismik verinin bilgisayar programları ile işlenerek anlamlı ve yorumlanabilir bir hale getirilmesi işlemidir. Üçüncü aşama ise, anlamlı hale gelen ve gerçek duruma en yakın bilgileri yansıtan sismik verinin yorumlanması aşamasıdır. Toplanan veriler üzerinde ikinci aşama olarak tanımlanan ham datayı yorumlanabilir hale getirmek için bilgisayar programları üzerinde verinin işlenmesi aşamasına devam edilmektedir.

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATILLA KART'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6488)**

Araştırma gemilerinin ortalama 50-60 yıl, ticaret gemilerinin ise 35-40 yıl çalışmakta olduğu bilinmektedir. Araştırma gemilerinde gemi, üzerindeki ekipmanların taşıyıcısı durumundadır. Esas olan ekipmanların etkinliği ve teknolojik gelişmişliği olup, söz konusu ekipmanların her beş yılda yenilenmesi önem taşımaktadır. Piri Reis 33 yaşında olup teknoloji son derece dikkatli takip edilerek cihazları sürekli yenilenmiştir. Yalnızca sismik değil diğer araştırma cihazları açısından da (Jeoloji, Biyoloji, Kimya, Fiziksel Oşinografi, Deniz Mühendisliği, Arkeoloji) en son model cihazlarla donatılmıştır. Bu nedenle BP gibi Gasprom gibi dünyanın büyük şirketleri bu gemiye iş vermektedir. TPAO'nun Norveç'ten kiraladığı "Bergen Surveyor" sismik gemisi 40 yaşında ve Titanığı bulan ABD araştırma gemisi Knorr'da 43 yaşında halen çalışmalarına devam etmektedir.

Gemi her beş yılda bir büyük bakımdan geçmektedir. Bu kapsamda, 2011 Haziran ayında İstanbul Tuzla'daki Çin Demir Tersanesinde havuza alınarak bir ay süresince tüm gemi elden geçirilerek gerekli yerleri yenilenmiştir. 2009 yılında DPT'den alınan alt yapı projesi desteği ile gerekli tüm ekipmanları teknolojik olarak da yenilenmiştir. Son bakımda yenilenen cihazlar aşağıda verildiği şekildedir.

- Multibeam (üç boyutlu derinlik ölçümü yapmak için),
- ADCP (hareket halinde iken akıntıları ölçmek için),
- Echosounder (derinlik ölçümü ve aynı zamanda balıkçılık stoklarının belirlenmesi),
- Net Sounder (trol çekimlerinde populasyon hesabı yapmak için),
- CTD (deniz suyunun fiziksel özelliklerini ölçmek için kullanılır ve üzerinde, pH, Oksijen, Tuzluluk, Sıcaklık, Işık Geçirgenliği, Florometre vardır).

Piri Reis Araştırma Gemisi dünyadaki diğer gemilere nazaran çok yönlü araştırmalar yapabilme özelliğine sahip olup tüm cihazlar, gemi güvertesinde değiştirilebilir özelliktedir.